

Türkiye'nin Kongre ve Toplantılardan Aldığı Pay Artıyor

Sunay Ünlü Yücel / TÜRSAB Ar-Ge, Ağustos 2002

Uluslararası Toplantı ve Kongreler Birliği (ICCA) tarafından hazırlanan raporda, 2002 ve sonrasında gerçekleştirilecek toplantı ve kongre rakamlarına bakıldığında İstanbul'un önemli bir sıçrayışla 11. sıraya yükselmiş olduğu dikkati çekiyor. Her ne kadar önümüzdeki dönem ve yıllarda yeni etkinliklerin listeye eklenmesiyle sıranın değişecek olmasına rağmen, gerek şimdiye kadar elde edilen veriler, gerekse İstanbul'un önemli kongre ve toplantı merkezlerinin basına yansıyan olumlu haberleri, İstanbul'un kongre ve toplantı turizminde geleceğinin parlak olduğunun işaretlerini veriyor.

Ülkeler bazında bakıldığında ise, her ne kadar organizatörlerce 11 Eylül olaylarının etkisiyle ülkemizde yapılması planlanan toplantıların önemli bir bölümünün iptal edildiğine dair bilgi verilse de, ICCA tarafından hazırlanan rapora göre durum o kadar da vahim görünmüyor. Nisan 2002'ye kadar programlanmış ICCA kriterlerine* uyan toplantı sayısına göre, Türkiye bu yıl 25 toplantıya ev sahipliği yapacak. Olağanüstü bir durumun ortaya çıkmaması durumunda, nisan-aralık döneminde yeni kayıtların girmesiyle birlikte ülkemizin hiç değilse geçtiğimiz yılın rakamı olan 35 toplantı sayısını yakalayabileceği düşünülüyor.

(*ICCA kriterleri: Katılımcı sayısı en az 50 kişi olmalı, katılımcıların % 40'ı yabancı olmalı, toplantılar rutin ve rotası en az 4 farklı ülkeyi kapsamalı)

Katılımcı Sayısında Büyük Artış

ICCA'nın 1993-2003 yıllarını kapsayan araştırmasında dikkat çeken en önemli unsurlardan bir tanesi, toplantı sayısında değişim görülmemesine karşın, katılımcı sayısındaki büyük artışlar. Örneğin 1999 yılında 38 toplantının düzenlendiği ülkemizde 23 bin 258 delege ağırlanmışken, 2001 yılında da toplantı sayısı 35 olmasına karşın, 49 bin 428 kişi ağırlanmış. Oysa ki diğer ülkelerin toplantı ve katılımcı sayıları incelendiğinde aynı durum gözlemlenmiyor. Bu da ülkemizde düzenlenen toplantıların boyutlarında da büyük değişimler olduğunu gösteriyor. Özellikle İstanbul'da Lütfü Kırdar Kongre Merkezi, Antalya'da Cam Piramit Sabancı Kongre & Fuar Merkezi ve Antalya Expo Center gibi mekanların devreye girmesiyle ülkemizde daha büyük çaplı organizasyonlar düzenlenmeye başlandı.

Bu durum, ICCA raporunda katılımcı sayısına göre düzenlenen sıralamada da değişikliğe neden oldu. Toplantı sayısı açısından 27. sırada bulunan Türkiye ve 29. sırada bulunan İstanbul, katılımcı sayısına göre yapılan sıralamada ise sırasıyla 15. ve 10. sıraya yerleşiyorlar.

Boyutlar Büyüdükçe Gelir de Artıyor. Ama...

Katılımcı sayısındaki artış, ülkemize giren döviz miktarının da artmasını sağlıyor. ICCA'nın yapmış olduğu araştırmaya göre toplantı sürelerinin uzamasıyla birlikte delege başına bırakılan döviz miktarında da artış gerçekleşti. 1998 yılında yapılan çalışmada her bir toplantı için kişi başı yapılan harcama miktarı ICCA tarafından 810 ABD Doları olarak belirlenmişti, 2002 yılında hazırlanan raporda ise bu rakam 2001 yılı için ortalama 1517 Dolar olarak tespit edilmiş bulunuyor.

Buna göre, ICCA'nın tespit ettiği rakamları göz önünde bulundurduğumuzda Türkiye'de 1999 yılında düzenlenen uluslararası 38 toplantıyla 35 milyon dolarlık bir

gelir elde edilmişken, 2001 yılında 35 toplantıyla 75 milyon dolarlık bir gelir elde edildiği sonucu ortaya çıkıyor.

Bununla birlikte, ICCA'nın araştırma kapsamına aldığı toplantıların belli kriterlere uyan toplantılar olmasından dolayı Türkiye'nin bu turizm çeşidinden aldığı pay konusunda sınırlı bilgi verdiğini belirtmekte yarar var.

Hesaplamayı bir de Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE) tarafından 2001 yılında gerçekleştirilen yabancı ziyaretçiler anketine göre elde edilen rakamlara göre yaparsak şöyle bir tablo karşımıza çıkıyor: DİE anketine göre, 2001 yılında ülkemize kongre&toplantı&seminer amaçlı giriş yapanların sayısı yaklaşık 251 bin 226 bin kişidir. Bu kişilerin ortalama harcamasının ICCA'nın verilerine göre 2001 yılında 1517 ABD Doları olduğunu varsayarsak, ülkemizin kongre ve toplantı turizminden yaklaşık 380 milyon dolarlık bir gelir elde ettiği sonucuna varırız ki bu da toplam turizm gelirinin yaklaşık % 4,25'i anlamına gelmektedir. Görüşlerine başvurduğumuz turizm otoriteleri ise bu payın ancak % 2 civarında olduğunu belirtiyorlar.

Bununla birlikte, yapılan araştırmalara göre dünyada kongre turizminin, toplam turizmden aldığı pay ise % 30. Bu da yaklaşık 150 milyar dolarlık bir gelir anlamına geliyor. Türkiye ise yaklaşık 380 milyon dolarlık bir gelire pastadan ancak binde 2 oranında bir pay alabiliyor.

Oysa ki Türkiye, gerek kongre merkezleri gerekse otelleriyle bu pastadan daha fazla pay alabilecek kapasiteye sahip durumda.

Türkiye'nin Kongre Turizmi Kapasitesi

YILDIZ		KAPASİTE							DİĞER	TOPLAM
		ANTALYA A	AYDIN	İSTANBUL	İZMİR	MUĞLA	ANKARA			
5	Salon sayısı	309	18	262	93	37	23	152	882	
	Kapasitesi	75945	5050	46141	153455	5458	5638	31539	181796	
4	Salon sayısı	86	15	122	26	34	17	115	415	
	Kapasitesi	15220	2280	10681	3030	6760	3070	18510	59551	
3	Salon sayısı	32	8	17	20	22	12	105	216	
	Kapasitesi	9637	820	1265	2260	2385	940	15070	32377	
Kongre merkezi	Salon sayısı	15	0	23	0	0	0	0	38	
	Kapasitesi	7280	0	4780	0	0	0	0	15380	
Diğer*	Salon sayısı	75	8	45	3	12	10	60	218	
	Kapasitesi	10430	1600	5785	120	1835	13900	9601	43271	
Toplam	Salon sayısı	517	48	469	142	105	62	528	1871	
	Kapasitesi	118512	9750	68652	21155	16438	23549	74319	332375	

*TK1, TK2, tanımlanmamış, özel belgeli ve bazı illerde 2 yıldızlı otelleri içermektedir.

5,4,3, TK1, TK2, tanımlanmamış, özel belgeli ve bazı illerimizde 2 yıldızlı otellere yönelik yapmış olduğumuz araştırmaya göre ülkemizde 332 bin 375 kişilik kapasiteye sahip otel ve kongre merkezimiz bulunmaktadır. En büyük orana sahip olan ilimiz Antalya'nın kongre ve toplantı kapasitesi 118 bin 512, bu da % 35,65'lik bir pay anlamına geliyor. İstanbul ise % 20,65'lik bir payla ikinci sırada yer alıyor; kapasitesi 68 bin 652 kişi. Toplam kapasitenin % 54'ünü 5 yıldızlı oteller kapsıyor. Dört yıldızlı otellerin aldığı pay ise % 18 civarında.

Yeni Projelerle Kapasite Daha da Artacak

Türkiye'nin uluslararası kongre turizminden aldığı payı maksimuma çıkarmak ve yılın ölü sezon dönemlerinde konaklama merkezleriyle, diğer turistik tesislerine canlılık kazandırmak amacıyla TÜRSAB Kuşadası, Bodrum, Marmaris ve Fethiye'de kongre merkezlerinin kurulmasına yönelik bir dizi proje başlatmış bulunuyor. Bu projelerin ilk ayağı olarak Kuşadası seçilmiş ve 2001 yılında aralarında TÜRSAB, Kuşadası Belediye Başkanlığı, Kuşadası Ticaret Odası, Tusan Turizm Sanayii gibi 15 kurucudan oluşan Kuşadası Kongre Merkezi Ticaret A.Ş. (KOMER) adıyla bir şirket kurulmuştur. Bir çok yasal prosedürü tamamlanan KOMER'in 4000 kişilik ballroom, 2500 ve 600 kişilik iki oditoryum, çeşitli büyüklüklerde 6 adet toplantı ve seminer salonlarıyla 7-8 bin kişiye hizmet vermesi planlanıyor.

Yetkililerden aldığımız bilgiye göre Kuşadası'ndan sonra ikinci ayak olarak Fethiye seçilmiş ve konuya ilişkin Fethiye Belediye Başkanlığı'yla sürecin başlatılmasına yönelik işbirliği başlatılmış durumda.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından 1998 yılında ihaleye açılan ve yapımı devam etmekte olan Sütlüce Uluslararası Kongre ve Kültür Etkinlikleri Merkezi bir diğer önemli proje. Eski Sütlüce mezbahası yerine 46 bin metrekarelik bir alan üzerine inşa edilen ve % 35'i tamamlanan bu dev kompleks içinde konser, kongre, sinema, sergi, toplantı, açık hava salonları, tiyatro salonu, katlı otopark, gezi alanları, alt geçit ve rıhtım bloklarından oluşan büyük bir kültür kompleksi yer alıyor.

Merkezin bünyesinde bulunan konser ve kongre salonunun kapasitesi 3195 kişi olarak planlanıyor. Merkezin 1999 birim fiyatlarıyla toplam 60.000.000 ABD Dolarına mal olacağı tahmin ediliyor.

Bir diğer merkez ise projesi İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı tarafından yürütülen ve Ayazağa'da 66 bin metrekarelik kapalı alana sahip olan İstanbul Kültür ve Kongre Merkezi. 2500 kişilik konser ve kongre salonu kapasitesine sahip olacak merkezde ayrıca, sanat galerileri, sinema salonları, açık sergi alanları, açık hava tiyatrosu, açık hava konser ve banketing alanları yer alacak. Kapalı otoparkı, restoranı, ikram barları da olan merkezin arazisi içinde bulunan 3 tarihi binanın restorasyonu bitirilmiş durumda. Yetkililerden aldığımız bilgiye göre bu dev kompleksin kaba inşaatının % 85'i de tamamlanmış ancak henüz ince işlerine geçilememiş. Çeşitli nedenlerden dolayı inşaatı halen durmakta olan İstanbul Kültür ve Kongre Merkezi'nin finansal kaynakları düzene girdiğinde 3 yıl içinde bitirilebileceği belirtiliyor.

Dünyada Kongre Trendleri

ICCA verilerine göre 2001 yılında toplantı sayısında bir önceki yıla göre düşüş meydana geldi. 2000 yılında 3 bin 151 toplantı düzenlenirken, 2001 yılında bu rakam 2 bin 666'ya geriledi. Bununla birlikte 2002 yılı tahminine göre bu yıl rakamlar daha iyi olacak. Halihazırda 2 bin 062 toplantı bildirilmiş durumda.

Bu toplantıların % 57'si Avrupa'da düzenleniyor. Avrupa'yı % 17 ile Asya, % 10 ile Amerika, % 7 ile Latin Amerika, % 6 ile Avustralya ve Pasifik, % 3 ile de Afrika izliyor. Gene araştırmaya göre bu toplantıları organize eden kurumların merkezleri ağırlıklı olarak Avrupa'da bulunuyor.

Toplantı sayısına göre ülkeler sıralamasına bakıldığında Amerika bir önceki yıla göre düşüş göstermesine rağmen birinciliğini koruyor. Amerika 2000 yılında 262 toplantıya ev sahipliği yapmış iken, 2001'de bu rakam 185'e gerilemiş durumda. İkinci durumda olan İngiltere'de de düşüş görülüyor. 2000'de 209 toplantı düzenlenmişken 2001'de 139'a gerilemiş.

Toplantı sayısına göre şehirlere baktığımızda ise Kopenhag birinci durumda. 2000 yılında 16. sıradayken, 2001'de ICCA kriterlerine göre düzenlenen 70 toplantıya ev

sahipliği yaparak zirveye yerleşmiş bulunuyor. Viyana 57 toplantı ile ikinci, Seul ise 51 toplantı ile 3. sıraya yerleşiyorlar. İstanbul'da düzenlenen toplantı sayısı ise 21. 2002/3 toplantılarına bakıldığında ise Avrupa'nın almış olduğu payda düşüş gözlemlenmesine rağmen, gene de birinciliğini koruyor. Avustralya & Pasifik ile Latin Amerika kıtalarında ise önümüzdeki yıllarda artış bekleniyor.

Araştırmaya göre katılımcı sayısında 1993 yılından bu yana artış gözleniyor. ABD katılımcı sayısı açısından diğer ülkelere kıyasla oldukça önde bulunuyor. Gene katılımcı sayısı açısından en büyük payı % 55 ile Avrupa kıtası alırken, % 17 ile Kuzey Amerika ve % 13 ile Asya izliyor.

Katılımcı sayısı açısından ülkeler bazında ABD birinci sırada yer alırken, şehirler bazında incelendiğinde ise kongre düzenlenen şehirlerin sayısının fazla olması nedeniyle Washington ancak 50. sırada. Paris toplantı sayısı açısından 6. sırada yer alırken, katılımcı sayısı olarak bakıldığında ise ilk sırada. Berlin, Lizbon, Seul, Barselona, Viyana, Kopenhag, Londra, Sidney hem toplantı sayısı hem de katılımcı sayısı açısından önde olan şehirler.

Toplantı sayısı bakımından Danimarka, İsveç ve Finlandiya gibi ülkelerin gerisinde yer alan Türkiye katılımcı sayısı bakımından ise bu ülkelerin önüne yerleşiyor. Şehirler bazında bakıldığında ise toplantı sayısı bakımından 29. sırada yer alan İstanbul, katılımcı sayısında Prag, Amsterdam, Münih, Madrid gibi önemli şehirleri gerisinde bırakarak Londra'nın arkasından 10. sırada yer alıyor.

Komşumuz Yunanistan toplantı sayısı açısından Türkiye'nin önünde 20. sırada yer alırken, katılımcı sayısı açısından 25. sırada. Şehirler bazında incelendiğinde ise toplantı sayısı bakımından İstanbul'un gerisinde 38. sırada yer alan Atina, katılımcı sayısı açısından ilk 40 arasına giremiyor.

TOPLANTI* SAYISINA GÖRE ÜLKELER (1999 – 2003)						
Sıra No	Ülke	1999	2000	2001	2002*	2003*
1	ABD	265	262	185	189	76
2	İngiltere	179	209	139	94	58
3	Almanya	176	187	138	107	45
4	Japonya	104	111	138	96	37
5	Avustralya	114	162	129	90	53
6	İtalya	141	136	128	91	45
7	İspanya	169	154	128	120	49
8	Fransa	157	161	113	95	41
9	Finlandiya	107	89	101	38	25
10	Danimarka	75	59	83	49	12
11	Avusturya	80	79	78	42	20
12	Hollanda	113	132	77	67	24
13	Kanada	95	101	76	82	37
14	Güney Kore	52	28	73	53	20
15	Brezilya	76	89	63	38	19
20	Yunanistan	52	37	45	35	13
27	Türkiye	38	25	35	25	18

Kaynak: ICCA

*Daha sonra programlanan toplantıların ilavesiyle rakamlar değişecektir.

TOPLANTI* SAYISINA GÖRE ŞEHİRLER (1999 – 2003)						
Sıra No	Ülke	1999	2000	2001	2002**	2003**
1	Kopenhag	55	40	70	37	10
2	Viyana	63	53	57	29	13
3	Seul	43	17	51	34	13
4	Helsinki	48	42	48	17	15
5	Barselona	44	43	45	49	21
6	Londra	36	59	42	16	9
7	Paris	41	60	42	32	11
8	Sidney	45	52	41	31	17
9	Rio de Janeiro	37	50	38	17	7
10	Singapur	48	44	38	14	10
11	Madrid	50	55	36	14	14
12	Berlin	48	44	34	22	19
13	Lizbon	24	28	34	21	19
14	Prag	42	26	32	21	13
15	Edinburg	36	42	30	23	12
29	İstanbul	23	17	21	22	13
38	Atina	14	14	16	13	2

Kaynak: ICCA

**Daha sonra programlanan toplantıların ilavesiyle rakamlar değişecektir.

Toplantıların Boyutu

Rapora göre uluslararası toplantılarda 250-500 kişi arasında düzenlenen toplantılar birinci sırada geliyor. Bunu, daha az katılımcısı olan toplantılar izliyor. 2000 ve üstü katılımcı sayısı olan toplantıların toplam içindeki payı ise yalnızca % 8. En fazla katılımcının yer aldığı toplantılar Güney ve Kuzey Amerika'da gerçekleştiriliyor.

Toplantıların düzenlendiği merkezlere gelince; ağırlık, kongre merkezleri ile konaklamanın olduğu kongre merkezleri arasında paylaşılıyor. Bununla birlikte, konaklamanın olduğu merkezler biraz daha fazla tercih ediliyor. Üçüncülük ve dördüncülük ise oteller ve üniversiteler arasında paylaşılıyor.

Araştırmaya göre eylül toplantı için en fazla tercih edilen ay. Onu haziran, mayıs ve temmuz ayları izliyor. Bununla birlikte 11 Eylül olayları nedeniyle 2001 yılında ekim-kasım-aralık aylarında 67 toplantılık bir azalma meydana geldi.

Kalış Süreleri ve Harcama

1994'e kadar 4.7 olan ortalama kalış süresi 1997-2001 tarihleri arasında 4.4'e geriledi. Bununla birlikte, 2003 toplantılarına bakıldığında kalış sürelerinin artacağı görülüyor. Afrika, 2001 yılında 5.3 gün ile en uzun toplantıya ev sahipliği yaptı, bunu 4.3 ile Avrupa ve Asya izliyor.

Harcamalara gelince, 2001'de katılım ücreti günlük kişi başına ortalama 103 dolar, toplantı başına ise 455 dolar olarak gerçekleşti. 2001 yılında diğer harcamalar ise günlük 343 dolar, toplantı başına ise 1517 olarak tespit edildi.

Gene ICCA tarafından verilen bilgiye göre 2001 yılında yalnızca katılım ücretlerinden elde edilen gelirlerin toplamı 0.9 milyar dolar, delegelerin yapmış oldukları toplam harcama miktarı ise 3 milyar dolar olarak tespit edildi. Burada toplantı amacıyla gelen turistlerin yapmış oldukları harcamanın, tatil amaçlı gelen turistlerin yapmış oldukları harcamanın epeyce üstünde olduğuna dikkat çekmekte yarar var (2001: 699,3 ABD Doları).

Delegenin Günlük Toplantı Kayıt Ücreti ve Diğer Harcamaları (1999-2002)

Yıl	Kayıt Ücreti	Harcamalar
1994	94	312
...	...	...
2000	100	334
2001	103	343
2002	86	287

Delegenin Toplantı Başına Ödediği Kayıt Ücreti ve Diğer Harcamaları (1999-2002)

Yıl	Ücret	Harcama
1994	444	1479
...	...	...
2000	499	1496
2001	455	1517
2002	401	1336

Kaynak: ICCA

Toplantı Başına Ortalama Kayıt Ücreti ve Diğer Harcamalar (1999-2002)

Yıl	Ücret	Harcamalar
1994	284.500	948.332
...	...	...
1999	298.202	994.006
2000	354.405	1.181.351
2001	332.601	1.108.670
2002	359.567	1.198.555

Kaynak: ICCA

Toplam Kayıt Geliri ve Diğer Harcamalar (1994-2002)

Yıl	Kayıt Ücreti	Harcama
1994	800.012.889	2.666.709.631
...	...	...
1999	940.528.402	3.135.094.674
2000	1.116.731.096	3.722.436.988
2001	886.713.999	2.955.713.331
2002	741.426.264	2.471.420.880

Kaynak: ICCA

Kongre & Toplantı Tipi

1993 ve 2004 yılları arasında düzenlenmiş ve düzenlenecek olan kongre türlerine bakıldığında en büyük yüzde tıp kongrelerine ait. Payı 2001 yılında % 28. Onu % 13 ile bilimsel toplantılar izliyor. Teknoloji toplantıları ise % 9 ile 3. sırada yer alıyor. ICCA araştırmasına göre tıp kongreleri, önümüzdeki yıllarda aldığı payı daha da artıracak (2002 % 31, 2003 %36, 2004 % 42). İkinci sırada yer alan bilim toplantılarında çok az bir artış görülürken, teknoloji ve endüstri oranlarında ise 2003 ve 2004 için az da olsa düşüş görülüyor.

Avrupa Kitası

1997-2002 tarihleri arasında Avrupa'da organize edilen toplantılar incelendiğinde birinci sırayı İngiltere alırken, onu sırasıyla Almanya, İtalya, İspanya ve Fransa takip ediyor. Türkiye ise 18. sırada yer alıyor. Şehirler bazında ise Kopenhag birinci, Viyana ikinci, Helsinki üçüncü sırada yer alıyor. Barselona, Londra, Paris ise takip eden ülkeler.

Toplantıların katılımcı sayısına bakıldığında 2000-2001 tarihleri arasında en büyük payı % 29 ile 50-249 kişi arası düzenlenen toplantılar alıyor, onu % 27 ile 250-499 kişi izliyor. 500-999 kişi arası % 22, 3000 ve üstü ise yalnızca % 3.

Ortalama kalış süresine gelince, 1999-2001 yılları arasında kalış süresi 4.3 iken 2002'de 4.5, 2003'te ise 4.7 olarak görülüyor.

Avrupa'da kongre için en fazla tercih edilen merkezler kongre merkezleri, ikinci sırada ise konaklama imkanlarının da sağlandığı kongre merkezleri yer alıyor. Otel ve üniversiteler ise 3. ve 4. sırada.

Katılımcı sayısına göre bakıldığında ülkelerin sıralamasında bir değişiklik gözlemleniyor. Türkiye 18. iken, katılımcı sayısına göre Danimarka, İsviçre, İsveç, Çek Cumhuriyeti, Finlandiya, Belçika, Norveç, İrlanda, Macaristan gibi rakiplerini geride bırakarak Portekiz'in ardından 46 ülke arasından 10. sıraya yerleşiyor. Türkiye için en dikkat çekici nokta, katılımcı sayısının gün geçtikçe büyük artışlar göstermesi. 1998 yılında 8 bin 9959 olan katılımcı sayısı 1999'da 23 bin 257, 2000'de 25 bin 885, 2001'de ise 49,428'e yükselmiş.

Uluslararası Şirket Toplantıları

ICCA tarafından oluşturulan Corporate Database, şirketlerin buldukları ülkeler içinde ve dışında düzenlenen toplantılarını planlayan ya da gerçekleştiren toplantı planlayıcıları profilini içeriyor. Ağırlıklı olarak şirketlerin pazarlama, insan kaynakları, genel yönetim ya da satış departmanlarında çalışan bu planlayıcıların yoğunlaştıkları konu şirketlerinin yılda bir ya da birkaç kez düzenledikleri yurtiçi ya da yurtdışı toplantılarını organize etmek.

2001/Nisan 2002 tarihlerinde planlayıcılara yönelik düzenlenen ankete 2 bin 727 planlayıcıdan yanıt alınmış. Bunlardan 2 bin 118 ulusal ve uluslararası, 609'u ise yalnızca ulusal toplantı organize ediyor. Ankete göre, organizatörlerin % 54'ü Asya'da, % 45'i Avrupa'da, % 2'si ise diğer ülkelerde bulunuyor.

Toplantıların büyük bir çoğunluğun şirket çalışanlarının katıldığı toplantılar şeklinde gerçekleşiyor olması anket tarafından tespit edilen sonuçlardan bir tanesi: Oranı % 73. Şirket dışına yönelik düzenlenen toplantıların oranı ise % 55. Satış toplantıları en büyük oranı oluşturuyor, eğitim ve idari toplantılar da artış trendinde. Şirket dışına düzenlenen toplantıların büyük bir çoğunluğunu ise (% 32) ürün tanıtımı oluşturuyor. Şirket çalışanlarının ve diğer katılımcıların yer aldığı ortak toplantılar genellikle workshoplar ya da eğitim toplantıları şeklinde gerçekleşiyor: Bunların oranı ise % 37. Gene ankete göre Asya, şirket toplantılarında en fazla tercih edilen kıta. Bunda en önemli etken, planlayıcıların ağırlıklı olarak Asya'da yoğunlaşması ve genellikle toplantılarını komşu ülkelerde düzenlemeyi tercih etmeleri. Bu nedenle ülkeler bazında Hong Kong birinci sırada yer alıyor, Fransa ise 2. Amerika ise hem organizatörlere uzak olması hem de 11 Eylül'ün etkisi nedeniyle bu tür toplantılarda birinciliğini kaptırmış durumda. Almanya, İngiltere, Hollanda, İtalya ve İspanya hala popülerliğini koruyan ülkeler.

Ankete göre planlayıcılar, toplantıları genellikle kendi ülkelerinde düzenlemeyi tercih ediyorlar, bununla birlikte diğer ülkelerde düzenlemek isteyenlerin oranı da her geçen gün artıyor.

Planlayıcıların % 51'i kendi ülkelerindeki seyahat acentaları ile çalışıyor. Profesyonel kongre organizatörleri (PCO), seyahat acentaları ve incentive organizatörleri ile çalışanların sayısında % 1 oranında artış olduğu da anket sonuçlarından. Toplantılar ağırlıklı olarak (%66) şehir otellerinde düzenleniyor. Bunu % 36 ile kendi ofisleri izliyor. Kongre merkezlerinde düzenleyen otellerin oranı ise % 30.

UIA'nın Değerlendirmesi

Bir başka kriterle kongre turizmine yönelik araştırmalar yapan Uluslararası Dernekler Birliği UIA'nın yapmış olduğu araştırmaya göre ise 2000 yılında toplantı sayısı bir önceki yıla göre % 0.54 oranında artış göstermiştir (*UIA kriterleri: Minimum katılımcı sayısı 300 ve üstü, toplam içinde minimum yabancı sayısı: % 40, minimum ulus sayısı: 5, minimum kalış süresi: 3 gün).

Bu rakam yalnızca uluslararası toplantılar olarak ele alındığında artış oranı % 5.05'tir. Bununla birlikte ulusal olup uluslararası katılımcıların yer aldığı toplantılarda ise % 0.51 oranında bir azalma meydana gelmiştir.

1998 yılı rakamlarına göre karşılaştırıldığında % -0,35,1997'ye göre ise + % 2,60 değişim görülmüştür.

UIA tarafından yapılan araştırmaya göre 2000 yılında Amerika % 13.81'lik bir payla uluslararası kongrelerde birinci ülke. Burayı % 6.70 ile Fransa, % 6,50 ile İngiltere, % 6,26 ile Almanya ve % 4,56 ile İtalya izliyor. Sıralamada Türkiye 32. sırada bulunuyor. 2000 yılında bir önceki yıla göre artışın en fazla Amerika, Avustralya, İtalya, İsviçre, Arjantin, İsrail, Brezilya, İspanya ve Güney Kore'de gerçekleştiği de UIA'nın bir başka tespiti.

Gene araştırmaya göre toplantıların % 55'i ilk on ülkede , % 72,52'si ise ilk 20 ülkede gerçekleştiriliyor. Bu rakam 1999 yılında % 52,75 ve % 70,96 oranlarındaydı.

Araştırmada 2000 yılında ilk on şehrin toplamın 15,95'ini ağırladığı belirtiliyor. İlk 20 ise toplamın % 25,77'sini alıyor. Burada da bir önceki yıla göre artış var. Paris, Brüksel ve Londra bir önceki yıllara göre artış trendindedir. İstanbul ise 40. sırada yer alıyor.

Bölgesel bazda bakıldığında Avrupa toplamın % 56,19'una ev sahipliği yapıyor.

Artış trendi gösteren ülkeler sırasıyla İtalya, İsviçre, İspanya, Belçika, İzlanda, Türkiye, Portekiz, Monako, İrlanda, Sloven ya, Norveç, İngiltere ve Malta.

Fransa dünyada 2. , Avrupa'da ise 1. sırada yer alıyor.

Türkiye Avrupa'da % 1,18 ile Yunanistan'dan sonra 19. sırada yer alıyor. Şehirler baktığımızda ise İstanbul 27. sırada.

Araştırmaya göre toplantıların büyük bir çoğunluğu 1000 kişinin altında . Bununla birlikte 1000 kişilik katılımcının yer aldığı toplantı sayısı da her geçen gün artıyor.

Yıllara Göre Katılımcı Sayısı

Katılımcı sayısı	Yıllar			
	2000	1999	1998	1997
100 kişi ve altı	9,74	13,13	12,78	11,45
100-500	53,43	57,52	54,7	60,8
501-100	17,67	15,43	17,17	14,7
1001-3000	13,56	11,21	11,21	9,51
3000 ve üzeri	5,6	4,45	4,14	3,54

Araştırmaya göre Mayıs, Haziran, Eylül, Ekim ve Kasım ayları en fazla tercih edilen aylar. Ortalama kalış süresi ise 4 gün.